

TheMarker Labels זירת תוכן משפטי בשיתוף משפטי

האם הבנק אחראי לשיק מזויף שנפרע?

גיליתם כי הבנק כיבד מחשבונכם שיק מזויף, האם הבנק חייב לזכות אותנו בסכום ששילם?

עו"ד אבי זילברפלד |

שמור

מה הדין כאשר הלקוח לא בודק חשבון ומגלה באיחור, כי כובדו מספר שיקים מזויפים מחשבון, שעה שלו היה בודק החשבון כראוי ומתריע במועד, סביר שהיה מונע כיבוד השיקים הנספים!?

בהתאם לפקודת השטרות, שיק מזויף אינו שווה דבר, אין בכוחו לחייב ואסור לבנק לכבדו. ברם, קביעה זו, לכשעצמה, אינה מכריעה בשאלה: חובת מי לשאת בנזק שנגרם כתוצאה מכיבוד שיק מזויף.

dreamstime

האם הבנק אחראי לשיק מזויף שנפרע?

מערכת המשפט בוחנת את יחסי בנק-לקוח, במספר בחינות וביניהן – חובת הזהירות שבנק חייב ללקוחו.

הפסיקה קבעה כי רמת הזהירות המוטלת על הבנק, בהקשר זה, הנה לנקוט בכל אמצעי הזהירות שבנק סביר היה נוקט בנסיבות העניין.

נקבע, כי במערכת יחסי בנק-לקוח, הבנק הוא מונע הנזק הטוב ביותר. הבנק מצויד באפשרויות בקרה ופיקוח יעילות על ענייני לקוחותיו. לבנק ניסיון בתחום הזיוף ואמצעים טכניים לזיהוי החתימה (טופס דוגמת החתימה).

לפיכך, אך טבעי הוא שהלקוח סומך על הבנק שיפעל במיומנות ובנאמנות לשמירה על האינטרסים שלו.

עם זאת נפסק כי לא כל זיוף ייחשב כרשלמות ע"י הבנק, באשר אין לצפות מפקיד הבנק ("טלר") כי יהא גרפולוג מקצועי.

בהתאם לפסיקה ענפה בנושא זה: רק כאשר הבנק כיבד שיק הנושא חתימה השונה בעליל או ברמת שוני משמעותית מדוגמת החתימה של הלקוח שבידי הבנק – יפסק שהבנק התרשל, באשר, ככל הנראה, לא השווה בכלל, או כראוי, את החתימה שעל גבי השיק לדוגמת החתימה שבידיו.

משעה שהתרשל - על הבנק לשאת בתוצאות, קרי: יש לזכות את החשבון בסכום השיק בהתאם ליום הערך של חיוב השיק (וע"י כך יבוטלו חיובי ריבית חובה, ככל שמוצח בחשבון עקב כיבוד השיק).

כאשר טענת הלקוח ביחס לשיק המזויף שכובד מועלית בשיהוי, זמן רב לאחר כיבוד השיק המזויף, ובפרט כאשר מתברר כי כובדה סדרת שיקים מזויפים, הבנק יעלה טענה בדבר שיהוי ו/או מניעות כנגד הלקוח.

יסודה של טענה זו נעוץ בתנאי ההסכם (האחיד) עם הבנק, עליו כל הלקוחות חתומים ובו נקבע, בין היתר, כי כל הרישומים בספרי הבנק יחשבו כנכונים וישמשו ראיה (הוכחה) לכאורה לכל האמור בהם כנגד הנתבע.

עו"ד אבי זילברפלד

— פרסומת —

EXCELLENCE
ברוקראד
החלפתן ללא עלות

ATOMI

\$5 לטרייד

אקסלנס מביאה לך את
Global ExtraTrade

עמלה של 1 סנט למניה, מינימום \$5 לטרייד

ההסכם אף מחייב את הלקוח לבדוק את דפי החשבון הנשלחים אליו על-ידי הבנק, והוא מוזמן להביע הסתייגויות והערות תוך 30 יום מתאריך קבלת דף החשבון. בהתאם להסכם, אם הלקוח לא עשה כן, יחשבו הפרטים כנכונים, ו"כראיה לכאורה" לנכונותם.

אמנם, בית הדין לחוזים אחידים בירושלים (ע"ש 195/97 היועמ"ש נ' בנק לאומי), פסק כי הוראה זו מקפחת ויש לבטלה, אך פסיקה זו אינה מחייבת את בתי המשפט בהחלטותיהם בסכסוכים השונים הבאים לפניהם, ומגמת הפסיקה הנה כי מקום שלקוח לא פעל למנוע את חיוב החשבון ע"י השיק המזויף, בתוך זמן סביר, הרי שהוא התרשל!

בהתאם לפסיקה, אין צורך בהוכחת ידיעה ממשית של הזיוף, אלא די בשתיקה תוך ידיעה מיוחסת: ידיעה שהלקוח היה יכול להשיגה אילו נהג בזהירות סבירה (למשל: מעקב באינטרנט/בדפי החשבון/בסניף אחר התנועות בחשבון).

במצב כזה, בו מחד גיסא הוכח שהשיק מזויף ומאידך גיסא הוכחה רשלנות הלקוח באי מניעת הנזק (או צמצומו, שעה שכובדו מספר שיקים מזויפים), בית המשפט נוהג להטיל רשלנות תורמת על הלקוח, ולחלק בין הצדדים את האחריות לנזק שנגרם מכיבוד השיק.

מסקנות והמלצות:

1. מוטלת חובה על הלקוח לפעול בערנות ביחס למתרחש בחשבון. מותר וצריך, לסמוך על הבנק, אך אסור לעצום עיניים.
2. בכל מקרה של גניבת פנקס שיקים יש להגיש [תלונה למשטרה](#). תלונה זו מסייעת בהוכחת טענת זיוף אותם שיקים.
3. בנוסף, במקרה של גניבת שיק או פנקס שיקים – יש ליידע את הבנק וליתן הודעה בכתב לביטול השיק/ים.